

Kunskapsstyrning för socialtjänsten
Individens behov i centrum, IBIC
individensbehovicentrum@socialstyrelsen.se

Information och nya bilagor 2021 i informations-specifikation för IBIC

Socialstyrelsen publicerade i februari 2021 en uppdaterad version av vägledningen¹ för *Individens behov i centrum*, IBIC. Uppdateringen har inneburit några mindre justeringar av modellen som påverkar den informations-specifikation som finns för IBIC. Arbeta med en ny version av informations-specifikationen pågår och vi beräknar publicera en ny version under 2021.

Se nedan för information om vilka justeringar eller förtydliganden som gjorts i modellen. Bifogat finns även bilagor med uppdaterade urval ur ICF och uppdaterade samt nya kodverk som ersätter befintliga bilagor i informations-specifikationen. Dessa nya bilagor omfattar även det tilläggsblad som publicerades i januari 2020 med anledning av det utvecklingsarbete som gjorts för att kvalitetssäkra att IBIC även kan användas för barn med funktionsnedsättningar.

Förändringar i modellen IBIC

Den reviderade versionen av vägledningen innehåller både förtydligande beskrivningar och förändringar av modellen för IBIC.

Urval ur ICF samt kodverk

- Den uppdatering av urval ur ICF som gjordes i tilläggsbilaga januari 2020 har inarbetats i vägledningen.
- Det kodverk för övergripande mål som uppdaterades i tilläggsbilaga januari 2020 har inarbetats i vägledningen.
- Ytterligare två kodverk med svarsalternativ har ändrats eller justerats. Se nedan.
- Benämningar och beskrivningar för kategorier i ICF har stämts av mot senaste versionen av ICF (version 2021).

IBIC – delprocesssteg:

Det har tydliggjorts att IBIC ger stöd för att sortera den löpande dokumentationen om faktiska omständigheter och händelser av betydelse under livsområden och relaterade faktorer genom hela processen för såväl utförare som handläggare. Tidigare beskrevs detta endast i delprocessen *genomföra uppdrag*. Se användarhandledningen i vägledningen¹ under delprocess *utreda* samt *genomföra uppdrag*. I användarhandledningen beskrivs även hur livsområden och relaterade faktorer kan användas som struktur för delar av den löpande dokumentationen.

---

¹ <https://www.socialstyrelsen.se/stod-i-arbetet/aldre/individens-behov-i-centrum/>

I processteget *utreda* har:

- Benämningarna för den strukturerade dokumentationen i delprocessteget *bedöma personkretstillhörighet* är reviderade. Kodverket och innebörden i svarsalternativen är desamma men benämningarna har justerats för att bättre motsvara lagstiftningen. Se bilaga 5F.
- Dokumentation om *bedömt behov av insatser* är ersatt av dokumentation om *inriktningen på stödet*. Det innebär att IBIC inte ger stöd för strukturerad dokumentation av hur behov kan tillgodoses och det ställningstagande nämnden gör kring rätten till ansökt insats eller bistånd. IBIC ger däremot förslag för strukturerad dokumentation av inriktningen på stödet med nya svarsalternativ. Se bilaga 5C.
- I dokumentationen om *övergripande mål med insatser* har möjligheten till dokumentation av övergripande mål i fritext förtydligats. Denna möjlighet fanns sedan tidigare i informationsspecifikationen. Se även bilaga 5D.

I processteget *utforma uppdrag* behöver uppgifter om individens bedömda funktionstillstånd och avsedda funktionstillstånd kunna dokumenteras strukturerat.

I processteget *genomföra uppdrag* har det tydliggjorts att utföraren:

- Strukturerat kan dokumentera bedömt funktionstillstånd, avsett funktionstillstånd, funktionstillstånd vid uppföljning och måluppfyllelse för funktionstillståndet.
- Kan följa upp kvaliteten på insatsen.

Bilageförteckning

Informationsspecifikation 2016:1 för Individens behov i centrum

- Bilaga 4 Urval ur ICF för IBIC – ersätter Bilaga 4 på sida 100-101.
- Bilaga 5C. Svarsalternativ för inriktning på stödet (nytt kodverk) – ersätter bilaga 5C på sidan 103.
- Bilaga 5D. Kodverk - Övergripande mål med insatser – ersätter Bilaga 5D på sidan 104.
- Bilaga 5F. Svarsalternativ för personkretstillhörighet – ersätter Bilaga 5F på sidan 105.

Har du frågor angående informationsspecifikationen för IBIC eller detta tillägsblad, kontakta: individensbehovicentrum@socialstyrelsen.se

Bilaga 4. Urval ICF för IBIC

Detta urval från ICF är ett nationellt urval för IBIC från ICF, 2021 års version och innehåller ett antal delurval (1a-1c, 2a-2e samt 3 och 4). Beroende på individens livssituation och insatsens omfattning kan handläggare och utförare även behöva använda andra urval, eller på en annan detaljeringsnivå än den som är beskriven i bilaga 2. Detta behöver lokalt bestämmas.

Urvalet har kompletterats med några nationella fördjupningskoder, det vill säga koder som Socialstyrelsen skapat som tillägg till ICF. De nationella fördjupningskoderna har en stor bokstav i slutet på koden, t.ex. d298A. I huvudsak har IBIC valt att använda alternativa termer där sådana finns. För hela ICF och lista på alternativa termer hänvisar vi till vår webbplats².

ICF-kod	ICF-kategori	IBIC Urval
d	AKTIVITETER OCH DELAKTIGHET	
d1	Lärande och att tillämpa kunskap	1a
d134	Att ta reda på information	3
d138	Att ta reda på information	3
d155	Att förvärva färdigheter	3
d160	Att fokusera uppmärksamhet	3
d175	Att lösa problem	3
d177	Att fatta beslut	3
d2	Allmänna uppgifter och krav	1a
d210	Att företa en enstaka uppgift	3
d230	Att genomföra daglig rutin	3
d240	Att hantera stress och andra psykologiska krav	3
d298A	Att hantera sitt beteende	3
d3	Kommunikation	1a
d310	Att kommunicera genom att ta emot talade meddelanden	3
d315	Att kommunicera genom att ta emot icke-verbala meddelanden	3
d320	Att kommunicera genom att ta emot meddelanden på teckenspråk	3
d325	Att kommunicera genom att ta emot skrivna meddelande	3
d330	Att tala	3
d331	Preverbal vokalisation	3
d335	Att uttrycka sig genom icke-verbala meddelanden	3
d340	Att uttrycka sig genom meddelanden på teckenspråk	3
d345	Att skriva meddelanden	3
d350	Att konversera	3
d360	Att använda utrustning och teknik för kommunikation	3
d4	Förflyttning	1a
d410	Att ändra kroppställning	3
d415	Att bibehålla en kroppställning	3
d420	Att förflytta sig själv	3
d430	Att lyfta och bära föremål	3
d440	Att använda handens finmotorik	3
d450	Att gå	3
d451	Att gå uppför och nedför i trappor	3
d455	Att röra sig omkring på olika sätt	3
d460	Att röra sig omkring på olika platser	3
d470	Att använda transportmedel	3
d5	Personlig vård	1a
d510	Att tvätta sig	3
d520	Att sköta kroppen	3
d530	Att sköta toalettbehov	3

² <https://www.socialstyrelsen.se/utveckla-verksamhet/e-halsa/klassificering-och-koder/icf/>

ICF-kod	ICF-kategori	IBIC Urval
d540	Att klä sig	3
d550	Att äta	3
d560	Att dricka	3
d570	Att sköta sin egen hälsa	3
d598A	Att se till sin egen säkerhet	3
d6	Hemliv	1a
d610	Att skaffa bostad	3
d620	Att skaffa varor och tjänster	3
d630	Att bereda måltider	3
d640	Att utföra hushållsarbete	3
d6400	Att tvätta och torka kläder	3
d6401	Att städa köksutrymme och köksredskap	3
d6402	Att städa bostaden	3
d6403	Att använda hushållsapparater	3
d6404	Att förvara förnödenheter för det dagliga livet	3
d6405	Att avlägsna avfall	3
d6407	Att göra i ordning sovplatser	3
d6408A	Att tvätta och torka kläder och textilier med hushållsapparater	3
d650	Att ta hand om hemmets föremål	3
d660	Att bistå andra	3
d7	Mellanmänniska interaktioner och relationer	1a
d710	Grundläggande socialt samspel	3
d720	Bibehålla och hantera interaktioner med andra	3
d730	Att ha kontakt med okända personer	3
d740	Att engagera sig i formella relationer	3
d750	Att engagera sig i informella sociala relationer	3
d760	Att engagera sig i familjerelationer	3
d770	Parrelationer	3
d8	Utbildning, arbete, sysselsättning och ekonomiskt liv	1a
d839	Att engagera sig i utbildning, annan specificerad och ospecificerad	3
d859	Att engagera sig i arbete och sysselsättning, annat specificerat och ospecificerat	3
d860	Att engagera sig i grundläggande ekonomiska transaktioner	3
d865	Att engagera sig i komplexa ekonomiska transaktioner	3
d870	Att engagera sig i ekonomisk självförsörjning	3
d9	Samhällsgemenskap, socialt och medborgligt liv	1a
d910	Att engagera sig i samhällsgemenskap	3
d920	Att engagera sig i rekreation och fritid	3
d930	Att engagera sig i religion och andlighet	3
d950	Att engagera sig i politiskt liv och medborgarskap	3
b	KROPPSFUNKTIONER - nedsättning inom	2a
b1528A	Känsla av trygghet	1b
s	KROPPSSTRUKTURER - avvikelser inom	2b
e	OMGIVNINGSAKTORER	2c
e398A	Personligt stöd från person som vårdar eller stödjer en närstående	1c
e598A	Samhällstjänster och regelverk - upplevd kvalitet	4
e598B	Samhällstjänster och regelverk - upplevd delaktighet	4
	PERSONFAKTORER	2d
	Personfaktorer är inte kodade i klassifikationen ICF. Nedan finns exempel på personliga egenskaper som inte hanteras i de ovan beskrivna komponenterna i ICF.	
	HÄLSOTILLSTÅND (sjukdom/skada)	2e
	Hälsotillstånd i betydelsen sjukdom eller skada ingår inte i ICF som klassifikation, men är en komponent i ICF som tankemodell. Hälsotillstånd kan anges med Internationell statistisk klassifikation av sjukdomar och relaterade hälsoproblem, ICD, eller i fritext.	

Bilaga 5C. Kodverk för inriktning på stödet (nytt kodverk)

Ersätter tidigare kodverk i bilaga 5C: Bedömt behov av insatser

Inriktning på stödet

kod	Kodtext	Beskrivning
1	Stödjande/tränande	Stödjande/tränande inriktning innebär att <i>individen på något sätt är med</i> i insatsens genomförande. Om någon del av insatsen är stödjande/tränande bör detta alternativ väljas.
2	Kompenserande	Kompenserande inriktning innebär att insatsen helt <i>utförs åt</i> individen. Det är ändå viktigt att säkerställa att insatsen utförs så individen har eller ökar sin delaktighet inom livsområdet.
8	Ospecificerad	Ospecificerad inriktning används då den professionella inte kan specificera om stödet ska ges antingen stödjande/tränande eller kompenserande. (Se även anteckning nedan.)
9	Ej aktuellt	

Dokumentation om inriktning på stödet sker för respektive bedömt funktionstillstånd inom aktivitet och delaktighet eller för den specificerade underkategorin *b1528A Känsla av trygghet* när den är aktuell.

När livsområdet *Personligt stöd från person som vårdar eller stödjer en närstående* är aktuellt används *Ospecificerad* för att uppmärksamma detta då handläggaren inte tar ställning till om behovet tillgodoses med kompenserande eller stödjande/tränande insatser.

Bilaga 5D. Kodverk - Övergripande mål med insatser

Kodverket används för att beskriva vilket eller vilka övergripande mål som är aktuella för insatserna enligt SoL och LSS.

Nytt från januari 2020 är mål 40: Växa upp under trygga och goda förhållanden.

Övergripande mål med insatser (SoL och LSS)			
Kod	kodtext	enligt lagrum	målgrupp
10	Främja ekonomisk och social trygghet	1 kap. 1 § SoL	alla SoL
11	Främja jämlikhet i levnadsvillkor	1 kap. 1 § SoL	alla SoL
12	Främja aktivt deltagande i samhällslivet	1 kap. 1 § SoL	alla SoL
13	Frigöra och utveckla den enskildes egna resurser	1 kap. 1 § SoL	alla SoL
14	Underlätta för person som vårdar eller stödjer en närstående	5 kap. 10 § SoL	anhörigområdet SoL
20	Leva ett värdigt liv och känna välbefinnande	5 kap. 4 § SoL	äldre SoL
21	Möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden	5 kap. 4 § SoL	äldre SoL
22	Möjlighet att ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra	5 kap. 4 § SoL	äldre SoL
30	Möjlighet att delta i samhällslivets gemenskap	5 kap. 7 § SoL	funktionshinder SoL
31	Möjlighet att leva som andra	5 kap. 7 § SoL	funktionshinder SoL
32	Får meningsfull sysselsättning	5 kap. 7 § SoL	funktionshinder SoL
33	Får bo på ett sätt som är anpassat efter den enskildes behov av stöd	5 kap. 7 § SoL	funktionshinder SoL
35	Främja jämlikhet i levnadsvillkor	5 § LSS	funktionshinder LSS
36	Främja full delaktighet i samhällslivet	5 § LSS	funktionshinder LSS
37	Möjlighet att leva som andra	5 § LSS	funktionshinder LSS
38	Stärka förmågan att leva ett självständigt liv	7 § LSS	funktionshinder LSS
40	Växa upp under trygga och goda förhållanden	5 kap. 1 § SoL	Barn SoL
97	Annat specificerat mål	Annat	annat
98	Ej specificerat	Annat	annat
99	Ej aktuellt	Annat	annat

Bilaga 5F. Kodverk för personkretstillhörighet**Personkretstillhörighet**

Kod	Kodtext	beskrivning
1	Personkretsen – 1	Personkretsen punkt 1 omfattar personer med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd.
2	Personkretsen – 2	Personkretsen punkt 2 omfattar personer med betydande och bestående begåvningsmässig funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom.
3	Personkretsen – 3	Personkretsen punkt 3 omfattar personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service.
4	Tillhör inte Personkretsen	
9	Ej aktuellt	